

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshos hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnap utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kóriratok visszaszedésén
vagy megőrsésére nem vállalkozik.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A Népszövetség jelzalog-
kölcson közvetítése.

A Katholikus Népszövetség Jogvédő irodája kebelében az ingyenes jelzalogkölcson közvetítést létesítette. Ezzel munkaprogramját oly téren bővítette ki, ahol arra igazán égető szükség van. A Népszövetség vezetősége ebbeli elhatározásával és ténykedésével is tanujelét adta szociális érzékének és bizonyítja azt, hogy a Népszövetségben a mai kor igényeinek és kívánalmainak teljesen megfelelő országos szervezetet alapított.

A megélhetés, az anyagi boldogulási kérdése uralja közéletünket és a Népszövetség munkálkodása ezen a téren újabb és újabb lépést tesz meg. Az ingyenes kölcsönkövetítéssel lehetővé teszi tagjainak, hogy jelzalogkölcson szükségletük kielégítésénél ne legyenek kénytelenek magas közvetítési díjat fizetni. A hangzatos kölcsönszerző irodák, a kölcsönkövetítő bankok annyira elszaporodtak és oly nagy konkurenciával állanak szemben, hogy talán épen ezen egészségtelen versengés miatt gyertyával kell közöttük keresni a megbízható és olcsó közvetítőt.

Legalább a mindennapi tapasztalat

azt mutatja, hogy legtöbb esetben a mindenféle címeken felszámított kiadás és közvetítési díj a hitelre szorulónak jelzalogkölcsonét nagyon is drágává teszi. Igen gyakori az eset, hogy a hitelkeresőtől közvetítője előlegesen különféle kész kiadások címén egy csomó pénzt csal ki, a kölcsönt a közvetítőtől nem függő valamely ok miatt nem lehet folyósítani. Persze, a szegény ember pénze ilyen esetben örökre odaveszett és a kölcsönt sem kapja meg.

Ezeknek a mindennapi panaszoknak és eseteknek vet véget a Népszövetség, midőn az ingyenes kölcsönkövetítéssel is megbecsülhetetlen anyagi előnyt biztosít tagjainak. Megállapodást és összeköttetést létesített a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetével, mely intézet évi tekintélyes összegű állami támogatásban részesül és így az országban a legolcsóbb hosszú lejáratú jelzalogkölcsonöket nyújthatja.

S mivel a kölcsön megszerzését, a közvetítést a Népszövetség Jogvédő Irodája díjtalanul teljesíti, a jelzalogkölcson kérés népszövetségi tagnak az 50 filléres válaszbélyegen a betáblázási illetéken, bélyegköltségen és a mérsékelt díjon kívül semmi más kiadása nincs. Tehát csak az elkerülhetetlen költségeket fizeti

és ezeket is csak utólagosan a kölcsön folyósításakor. Nem kell a Jogvédő Irodának fizetni semmiféle percentet a közvetítési díj fejében. Nincs itt levelezési díj, kérvény szerkesztési, leiratási és benyújtási költség, nincs információ díj, nincs utazási költség, becslési díjak, stb., amilyen és sok egyéb más címen az üzletszerű közvetítő irodák és bankok a kölcsön összeggel arányban nem álló díjakat és kiadásokat a hozzájuk forduló kölcsönkérőknek fel szoktak számítani. És ami ennél is veszedelmesebb, ezeket a költségeket és díjakat előlegesen szokták lefizettetni és míg ezt a fél nem teljesíti, nem tesznek egy lépést sem.

Pedig az ilyen összegek előleges lefizetése esetén is a kölcsönkérő még mindig kérdéses, hogy a kölcsönt megkapja-e. S ha nem kapta meg, ami megint igen gyakori eset, az így lefizetett pénze kutba esett és legtöbbször nem is gondolja meg, hogy a kölcsönt, hozzászámítva azt, hogy a közvetítési díj fejében kikötött percentet a közvetítő a folyósított összegből mindjárt levonja, mert a pénzt a saját kezébe fizeteli ki a bankkal.

Ezek a bizonyításra nem szoruló, köztudomású tények bizonyítják legjobban, mily fontos tételre terjesztette ki mű-

"TISZÁNTÚL" TÁRCZÁJA.

Kedves emlékek.

— Dercsényi Etelka könyvéből. —

József főherceg a nagyvárad
színházánál.

A legmagyarabb főherceg, a mi jószágos József főhercegünknek elhunyt alkalmából egy kis esemény jutott eszembe, amely az ő teledhetetlen nagy nevéhez fűződik.

Bizony már jó másfél évtizeddel ezelőtt történt — Istenem! hogy szalad az idő — Nagyváradon, ahol akkor én a színház tagja voltam. Már nem emlékszem melyik ezrednek ünnepélyére készültek, melyre József főherceg is ígerte volt megjelenését. Az ünnepélyt megelőző nap az egész város lobogó dísz öltött és a város apraja, nagyja lázasan várta a főherceg megérkezését. Nem tudom, de úgy hiszem az összes váró közönség között én voltam, aki a legnehezebben várta a vonat érkezését, mely a főherceget hozta. Mert bár addig a főherceget soha nem láttam, de tudtam, hogy ő királyi fensége a legmagyarabb főherceg és nekem a volt 48-as honvédtábornagy leányának több nem kellett, hogy szívem s lelkem egész rajongásával csüggyek dicső alakján. Természetes, hogy már jó órákkal előbb kivonultam a vasúthoz, mert szűnet lett adva a személyzetnek a főherceg fogadtatására való tekintetből s különben is a társulat személyzete az igazgatóság által szintén ki volt rendelve testületileg a fo-

gadtatáshoz. En tul tettem magam az előirt szabályokon, hogy itt vagy ott kell majd helyet foglalni, hanem bujtam legelőbbre, hogy minél előbb és közelebről láthassam majd a szeretett főherceget... végre a főherceget hozó vonat nagyot füttyentve berobogott az állomásra és a mint a főherceg daliás szép alakja látható lett: Eljen, Eljen, Eljen — harsogta ezernyi torok, köztük talán én éljenzem a legjobban és lehangosabban úgy, hogy egészen berekedtem és másnap reggel az énekpróbán egy kukkot sem tudtam énekelni, amit a karmester észre vett és rám szolt: Dercsényi kisasszony! miért nem énekelni? — német volt az Istenadta, — Rekedt vagyok karnagy ur, felelém.

Persze, persze, nem kellett volna tegnap olyan nagyon kiáltani: iljen, iljen, most majd feliratok kisázzont az ügyelőnek. De én nem törődtem a zsémbes karmester fenyegetésével, mert igen boldog voltam, hogy láthattam a magyarok igaz barátját, a mindenki által dicsőített József főherceget.

A főherceg több napokig időzött a városban és az ezred ünnepélyén kívül több minden más ünnepségek stb. voltak tiszteletére rendezve. Persze én mindenütt ott voltam, délből alig ettem egy-két falatot, azután rohantam arra a környékre a hol, vagy merre a főherceg megjelent, vagy elhaladt, végül aztán a főherceg körül folytatott hűséges kitarásomnak meg lett a jutalma.

A többek között az is a programon szerepelt, hogy a főherceget az összes tisztekkel együtt lefényképezik és a felvétel a színház udvarán fog megtörténni. Hurrá! kiáltottam fel, most hát ugyan alkalmam lesz a legeslegközelebe férközhetni a főhercegnek. Mert hát kérem, a színház a mi, a színészek birodalma, on-

nan ugyan el nem kergethet semmiféle darabont vagy mi sem, úgy is történt.

Diszbe csapva magamat, siettem a színházhoz. A színház udvara akkor már tele volt a sok csillogó billogó ruhájú katonatisztekkel, én ügyet sem vetve semmire, igyekeztem azon hely felé, hol a felvétel készült megtörténni.

Hát ahogy oda érek, alig öt lépésnyire hozzám, ott ült József főherceg egy közönséges nádszéken a színház bejárata előtt és kedélyesen beszélgetett egyik főbb színésszel (gondolom Somló Sándor volt az). Én aztán ott tartózkodtam folyton közelében, úgy hogy feltűntem, úgy hiszem a hajam miatt lett rám figyelmes a főherceg ur, — mert dicsekvés nélkül mondva, nagyon szép dus és hosszú szőke hajam volt, amelyet az akkori divat szerint, egyágba fonva, félig kibontva s szallag csokorral ékesítve hordtam. — Egyszerre csak azt vettem észre, hogy a fenséges ur előttem állt és a hajamon áldott kezével végig simítva azt mondá: kis leány, de gyönyörű haja van! s egy mellette levő főtisztához szólva mosolyogva mondá még: — valóban szeretnék ilyen hajból a disz csákómra forgónak.

Elképzelhető, hogy én az örömtől és a büszkeségtől az engemet ért nagy kitüntetés miatt, milyen tuf boldog voltam, az nap aztán nem is lehetett velem gyalog beszélni. Hajh! Istenem boldog idők, hova, merre tűntek el?

Most hogy olvasom, áldott jó József főherceg haláláról szóló híreket, őszinte szívvel fakadt könnyekkel szememben ajkam azt rebegi:

Adj én Uram Istenem, drága testének csendes, békés nyugodalmat.

ködését a Népszövetség, midőn Jogvédő Irodája kebelében tagjai számára a jelzalog kölcsönt ingyenesen és díjtalanul közvetíti és folyósítja. Dicséret illeti a Kisbirtokosok Országos Főhitelezésének igazgatóságát is, hogy a kisemberek bajainak enyhítése, a jelzalogkölcsön terén őket fenyegető veszedelmes csábítások következményeinek megszüntetése érdekében kezét fogott a Katholikus Népszövetséggel.

A Jogvédő Iroda mindössze négy hónap óta foglalkozik az ingyenes jelzalogkölcsön közvetítéssel és ezen rövid idő alatt a Népszövetség tagjai 246.400 kor. összeg erejéig kértek kölcsönt. S ezen kért kölcsönösszegekből az iroda közvetítésére és közbenjárására a Kisbirtokosok Országos Főhitelezésére 136.800 koronát már folyósított és ki is fizetett a Népszövetség tagjainak.

Midőn ezekre a Népszövetség tagjainak figyelmét felhívjuk, megjegyezzük, hogy a nevezett intézet alapszabályai értelmében csak mezőgazdasági művelés alatt álló ingatlanra és csak a becsérték fele erejéig adhat kölcsönt. De ez a hosszulejáratu (amortisációs) kölcsön azután a legolcsóbb, mely félelvi részletekben a legkedvezőbb feltételek mellett 20—65 év alatt fizetendő vissza. Természetes azonban, hogy az adós bármikor felmondhat és tartozását bármikor visszafizetheti. Részletes felvilágosítással szívesen szolgál tagjainak a Katholikus Népszövetség Jogvédő Irodája: Budapest, IV., Ferenciek-tere 7. sz. Aki pedig még nincs a tagok között és kölcsönre van szüksége, iratkozzék be, hisz egy egész évi tagdíj csak 1 korona.

Az új kórház költségei.

Kik szállítanak a kórház részére?

Biharmegye kórházi választmánya tegnap döntött a kórház részére eszközlendő szállítások felett. A választmányi ülésen a beadott ajánlatok legnagyobb részét elfogadták. Változás mindössze három tételnél volt.

A választmány határozata értelmében 6 évre a következők nyerték el a szállításokat.

1. A szódavíz szállítást Schwartz Farkasnak adta ki.

2. Az ágyneműekre, vászonra, fehérneműekre legolcsóbb a Kurländer és Ehrenfeld cég ajánlata. A pályázatnak ez ellen a része ellen Flegmann Armin felebbeszést adott be, ezt azonban a választmány nem fogadta el.

3. A kószerek kiadását a Vadász-drugiának adták ki.

4. A tűzifa szállításra Kurländer és Ehrenfeld cégen kívül, Bródi Samu is pályázott, aki már 15 éve szállítja a kórháznak. A választmány azonban kénytelen volt a Kurländer cégnek kiadni a megbízást, mivel ez az ajánlat olcsóbb volt.

5. A kőszénre legolcsóbb volt Bródi Samu, ezt így ő kapta meg.

6. A fűszerárakra ifj. Popper József tett legolcsóbb ajánlatot, a választmány őt is bizta meg a szállítással, úgy azonban, hogy a szappan szállítását a Magyar Zsirműveknek adta ki.

7. A főzélékeket is ifj. Popper József szállítja.

8. A koporsó és hullaszállítás Germán Károly és Wejszlovits Lajos egyenlő ajánlatot tettek, a választmány a megbízást Wejszlovits Lajosnak adta. Az írószereket Karczag Dezső és társa kapta.

10. A kenyér szállításra Nagy Benjamin tette a legelőnyösebb ajánlatot, mivel azonban Nagy tisztátalan kenyeret szállított, egyáltalán nem is akarták, hogy részt vegyen a pályázatban. A választmány úgy döntött, hogy nem zárja ugyan ki Nagyt a versenyből, azonban

új pályázatot hirdet s annak eredményeként fog dönteni.

11. A marbabusz szállítást Plesz Áronné kapta.

12. A tejtermékekre nézve a főügyész javaslata Weinberger Hermann mellett szól s ezt is fogadták el.

13. A kókuszra legelőnyösebb a Hungária-gyár s így a gyár kapta a megbízást.

14. A bádigos és vízmű munkálatokat Bihari Samunak adták ki.

15. A sörre Salamon Benedeket bízták meg a szállítással.

Végül a gyógyszer szállításra beadott pályázat felett kellett volna dönteni, azonban ezt a választmány 1912-re halasztotta.

A következő tárgy az új kórház költségvetése és terveinek bemutatása volt. A bemutatott tervek szerint az új kórház költségei 2.335.000 koronába kerülnek, melyre fedezet az 1 százalékos pótdó, a betegápolási díjak felemelése és a még hiányzó összegnek kölcsön útján való megszerzése szolgál. A hiányzó összeg pedig egy millió koronát tesz ki ennyit kell tehát a vármegyének felvenni.

A választmány ily értelemben fog javaslatot tenni e törvényhatóságnak, mely 22. évi fogja megtartani ülését.

Az első petíciók. A Rakovszky és Ostffy mandátumok ellen beadott petíciók tárgyalásában még most sem határozott a Kuria. Az Ostffy-petíció tárgyalását meg kellett szakítani s így annak folytatását október 4-ére halasztották. Rakovszky ügyében szintén nincs határozat. Ebben a Kuria valószínűleg ma hirdeti ki a határozatát.

Az egyéves önkéntesség alkonya. Tegnap több fővárosi lap azt a hírt adta közre, hogy az egyéves önkéntesi intézményt el fogják törölni. Mint illetékes helyről értesülünk, ez a hír nem felel meg a valóságnak.

Egy nem sikerült sztrájk.

Hát úgy volt az kérem, tessenek csak meghallgatni, majd elmondom az én sztrájk történetem:

Az időben, midőn Somogyi Károly szingazgató társulatánál voltam, s a téli szezon Győrött és Sopronban töltöttük, a játszó személyzet a többi más előadandó darabok közül a Hoffman meséi nagy operettére is készült, csak az a baj jött közbe, hogy a darabban igen erős férfi kórus lévén, — a férfiak személyzet pedig csak 7—8 emberből állott, nem volt elég hanganyag s ez kétségessé tette a darab előadhatóságát.

A színházi vezetőség tanácskozott, hogyan lehetne az ügyet dülőre vinni. Végre azután a színház karnagya Barna Izsó, akinek azonban szép szőke haja és még szebb szőke bajusza volt, igen zseniálisan oldotta meg a kérdést. Azt mondta: ha kevés a férfiak, majd pótoljuk a női karral.

Ugy is történt. Este a próba-táblán a szokásosan külön, külön irt férfi és női kar helyett »Hoffman«-ból összeskar volt írva. Persze a női karszemélyzet körében ez a nem várt ténykörülmeny nagy konsternációt keltett. Titokban összebeszélünk, — mert ez időben még kis kórista leány voltam, — hogy bármilyen történjék is, mi nem tanuljuk be a férfiakat, mert nem vagyunk vele kötelesek. Másnap reggel az ének próbán mindegyikünk kezébe egy-egy férfistimmet adott a karnagy, kinek tenort, kinek szekundót, kinek basszust.

En egy tenor stimmet kaptam. Mivel a többiek szó nélkül elfogadták a stimmeteket, én is átvettem az enyémet és vártam, hogy a többiek mit fognak cselekedni?

Hát bizony a legnagyobb meglepetésemre a tegnap esti hős gárda tagjai mind mentek a helyükre és nagy buzgósággal elkezdtek énekelni a férfikart. En ámultam-bámultam és szörnyen megbotránkoztam eljárásuk miatt és a stimmet bár a kezemben tartottam, de nem énekeltem. A karnagy látta, hogy én nem énekelek és megkérdezte:

Kisasszony, miért nem énekel?

Azt feleltem neki:

— Azért nem énekelek karnagy ur, mert ez a stimmet nem szoprán prim, hanem tenor és én a férfikart nem tartozom énekelni, csak nőikart.

A karnagyot igen meglepte az én renitenskedésem, mert szép halvány arca egészen kipirult és erőlyes hangon mondá:

— Kisasszony, kegyednek ahhoz semmi köze, hogy tenor prim vagy szekundó vagy akár basszus-e az, amit én beakarok tanítani; kegyednek kötelessége azt énekelni. Különb mint engedetlenkedő: felírom, ezt vegye tudomásul és énekeljen.

— Már pedig — feleltem — én szoprán primre vagyok szerződötve és férfikart nem énekelek, inkább itt hagyom a próbát.

En vettem a kabátomat és kalapomat és nagy indignálódással elhagytam az énektermet. Siettem az igazgatóhoz az irodába azzal a szándékkal, hogy mintsem férfikart énekeljek, in-

kább elhagyom a társulatot. Az igazgatónak elmondtam az esetet és szándékomat, illetve felmondtam a szerződésemet. Ő nagyon meglepődött és pár percig gondolkodni látszott s azután így szólt:

— Sajnálom kisasszony, de a felmondást el kell fogadnom, miután ezzel a tettevel, a társulatomban többi tagjai előtt rossz példával járt elől és azt nem nézhetem el.

A történetek után a színpadra mentem s midőn az énekpróbának vége lett, a többiek is lejöttek a színpadra. Társnőimnek jól megmondogattam, hogy nem tartották meg a szavukat és engemet olyan csunyán cserben hagytak, mert egyik sem szólt egy szót sem a férfikar éneklése ellen s én emiatt fel is mondtam a direktornál.

— Hát édesem — mondá az egyik idősebb társnőm — az embernek nem szabad olyan nagyon önértzetesnek lenni; magának még kevés tapasztalata van az életben. Az ember sokszor mond valamit, de ha szükség úgy kívánja, másként cselekszik és maga is jobban teszi, ha visszavonja a felmondást.

— No bizony, gyerekség ilyet tenni, egy kis férfikar éneklés miatt, — mondá a többi társnőm — s végre annyira tudtak rebeszélteni, hogy visszavontam a felmondásomat és »Hoffman«-ban a férfikart szépen betanultam.

Ez volt első sztrájkom, amely nem sikerült és azt hiszem az utolsó is.

Biharmegye virilisei.

Biharmegye legtöbb adót fizető névsorának folytatását az alábbiakban adjuk:

Palotay Sándor lelkész Mihályfalva	860 98
Szártory Dezső birt. H.-Pályi	855 16
Rosenberg Ignác birt. Mihályfalva	854 47
Taffer Kálmán bérlő Vértes	843 10
Ernst Péter birt. Margitta	842 74
Papp Imre » M. Terpest	841 99
Dr Poynár Miklós ügyvéd Eled	832 60
Pollák János birt. N.-Szántó	831 38
Dr Magyar Sándor ügyvéd B.-Ujfalu	828 23
Nagy Dániel birt. Csókmő	826 78
Bujdosó Sándor birt. Komádi	826 06
Dienes Lajos » B.-sz. márton	814 23
Szakadát György birt. B.-Ujfalu	811 62
Grósz Ármin bérlő Erkenéz	805 —
Mandel Béni bérlő Királyi	767 90
Rózsavölgyi László birt. Bihar	791 52
Szilágyi Zsigmond birt. Nagyvárád	785 20
Leszkay Gyula birt. B.-sz.-Márton	781 80
Nagy Gábor szőlő birt. Nagykágya	775 21
Grósz Ignác bérlő Nagy ereki	773 60
Baranyi Zsigmond birt. Nagyvárád	771 83
Csiha Sándor birt. Kóly	770 26
Lévi József keresk. Nagyszalonta	768 86
Márton Imre ügyvéd Debrecen	758 86
Glück Benő bérlő Mihályfalva	757 90
Farkas Gábor birt. Csokaly	756 32
Gyáry Géza főerdész Belényes	753 02
Dicósi Bernát keresk. B.-Ujfalu	747 49
Freimann Lőrinc bérlő Széltalló	746 50
Gál György birt. Szakál	740 78
Gál Sándor birt. Szakál	740 78
Zsákány Lajos birt. Derecske	739 —
Klobusický Tibor birt. M. Petri	728 15
Lakatos Lajos malmos Székelyhid	719 68
Dr Szemethy Géza lelkész P.-szőlős	716 28
Rózmán Márton birt. M.-Peterd	712 30
Geiringer Jenő birt. B.-udvari	707 30
Balkó József birt. Álmosd	704 82
Varga Károly birt. Bojt	701 98
Réder Lajos birt. Székelyhid	701 32
Grósz Albert birt. B.-Ujfalu	697 85
Zlinszky Béla birt. Nagyvárád	696 44
Szoke Sándor birt. Debrecen	696 41
Karácsony János birt. B.-Ujfalu	—
Tonhauer József lelkész, Csátár	691 18
Id. Gálbory Sámuel birt. Nagyvárád	690 38
Makai János birt. Tamásda	687 07
Oláh Mihály birt. Sáp	686 23
Aron Salamon bérlő, Nagyvárád	685 90
Habókay József ügyvéd, B.-Ujfalu	685 90
Ehrenfeld Mór birt. Vértes	684 45
Gerlach Mihály malombérlő, Margitta	683 32
Fráter Béla birt. Érszemjén	682 51
Miskolczi Jenő birt. Álmosd	681 53
B. Kiss Mihály birt. Vésztő	677 98
Márkus Vince birt. Vércsorog	672 17
G. Varga Lajos birt. Komádi	672 03
Szoták Károly bérlő, Margitta	671 73
Sátori Mór gyáros, M.-telegd	671 57
Haranghy Jenő birt. Derecske	658 46
Kálmándi Mihály birt. Nagyszalonta	652 97
Kosztka Géza birt. Belényes	650 70
Schvarcz Abrahám bérlő, Micske	646 36
Bleyer Miksa kereskedő, Komádi	640 80
Herz József keresk. Margitta	640 77
Bereczky Sándor birt. Jankafalva	633 24
Paksy Sándor birt. Jankafalva	633 24
Fekete Mihály birt. Sáp	630 96
Besser Hugó lelkész, Báránd, lelkészi oklevél	630 18
Klein Ignác bérlő, Álmosd	628 59

Glück Adolf keresk. Mihályfalva	628 59
Suk Dezső bérlő, Marcibáza	628 02
Penkert Mihály gyógyszerész, Székelyhid, okl. gyógy.	626 —
Schwimmer József birt. Robogány	624 90
Kocsár Lajos birt. Mihályfalva	622 66
Fekete Péter birt. Mezőkeresztes	618 37
Olasz Albert birt. Váncsod	617 42
Molnár Ferenc birt. Nagyszalonta	617 05
Szannári Sándor birt. Nagyszalonta	616 86
Nuszbaum József birt. Székelyhid	614 98
Czettel Dániel bérlő Bszentmárton	614 26

(Vége.)

Hol van Vitális ?

Dijat a haramia fejére.

Semmi sem izgatja most jobban a kedélyeket, mint az, hogy hol van a sárréti hirhedt haramia. Bár merre megy az ember, egyébről sem hall mint a két hét alatt országos hirre vergődött haramiáról. Mindenki tud róla valamit mondani, biztosat azonban senki sem tud. Legrosszabb az, hogy a vidéken a leghetlenebb helyeken látják a haramiát és a csendőrséget ezzel félrevezetik és elvonják a célra vezető munkát. De meg alarmirozzák is vele a közönséget.

Eddig még nem volt nap, hogy a haramiáról ne érkezett volna hír, hogy ne látták volna itt, vagy amott. Az eredmény minden esetben az volt, hogy alaptalanul vezették félre a csendőrséget. Bámulatot azonban az, hogy a közönség mennyire érdeklődik ennek a rettegett embernek a sora iránt.

Ha a legkisebb hír is szájra kerül Vitális felől, pár perc múlva már az egész város közönsége beszéli még pedig alapos elterjedésekkel. Így volt tegnap is. Mindenki azt beszélte, hogy Nagyszalonta határában elfogták egy erdőben a rablógyilkost.

Erre a hirre valóságos ostromnak volt kitéve Nagyszalonta. A hir természetesen alaptalan. Nagyszalonta határában erdő nincs.

A másik hír, mely valószínűbb formákban jelent meg, az volt, hogy Vitális Imre Erdőgyarak községben a kukoricásban járt és tegnap este, mikor a mezőről több kis leány tért haza a faluba, a leányok elé toppant, de nem bántotta őket. Állítólag itt egy pásztorról kért eleséget. A rablógyilkosnak Erdőgyarakon laknak a szülei és testvérei. Ezek valósággal rettenek Vitális Imrétől és egyáltalán nem szeretnék, ha Vitális esetleg haza térne.

A harmadik hír az volt, hogy Béiben egy vadász társaság elfogta a haramiát és most a község házában őrzi. Ebből a hirből annyi volt az igaz, hogy Ferencsik püspökségi uradalmi erdőmester az erdővédejeivel az erdőben elfogott egy vézna rongyos alakot és a község házára kísértette.

Az elfogott ember azonban legkevésbé sem haramia, mert szegény azt sem tudja, hogy

hogy hívják. Elmebajos az illető és hol Benyroszkynak, hol Máriásinak mondja magát. Egy vasuti személyzeti jegyet találtak nála, amelyvel Orosházáról utazott Ujkigyóásra. Ez az elfogatás is azonban már egy héttel ezelőtt történt és azóta az ország minden részében köröztetik a kilétét, de sehol sem akarják a szerencsétlent magukénak vallani.

Az elüljáróságok egy része, mint például a berekbősörményi a legkevésbé sem akarja, hogy a közönség kellőleg tájékozva legyen. Sőt az ottani jegyző teljesen elzárkózik a felvilágosítások elől. Pedig ezzel nem spórol meg magának semmit. Sőt.

A csendőrség is belátta végre, hogy Vitális elfogatása csak úgy remélhető, ha díjat tűznek ki a haramia fejére. Tegnap ebben az ügyben a csendőrség át is irt az alispáni hivatalhoz, hogy a díj egy részét, a vármegye fedezze, mert a csendőrség nem rendelkezik annyi pénzzel, hogy azt egészben fedezze. Az alispánál természetesen kedvezőtlen elintézésben fog részesülni az ügy, mert a megye nem rendelkezik olyan alappal, amiből erre a célra adakozhatna. Szerintünk a megye közbiztonsági állapota ezt a rendkívüli kiadást bármiféle alapból megköveteli és még a miniszter sem kifogásolna, jóllehet a díj kifizése első sorban a kormány kötelessége lenne.

Budapest alatt a kolera.

Három eset Ercsin. — Három Mohácson.

Tegnap délután három új beteget szállítottak a Dunagőzhajózási Társaság szenttelepéről a járványkórházba. A betegek:

Vinkovics Antal 46 éves szénmunkás.

Szabó Iános 37 éves kőműves.

Richter Jánosné 37 éves, fűtő felesége.

Vinkovics Antal hajnalra meghalt a járványkórházban. Ugyzintén meghalt Csányi Klára 60 éves szénmunkásné, a kit tegnaelőtt szállítottak be. A többi beteg jobban van.

A német császár kabinetirodája tegnap táviratban fordult a mohácsi orvosokhoz, hogy nyilatkozzanak afelől, elmehe-e a császár a bélyei vadászatra a kolera miatt. Az orvosok tanácskozást tartottak és még azt est folyamán táviratoztak Berlinbe, hogy a császár nyugodtan jöhet. A császár ezért holnap délután két órakor meg is érkezik Mohácsra.

A városban igen nagy az elégedetlenség, hogy a hatóság sokkal inkább törődik a bélyei vadászattal, mint a koleraival. A legelemibb óvintézkedéseket se tették meg. A belügyminiszterium nem küldte le a két nap előtt kért és megígért járványorvost. A két orvos, dr Vida és dr Löwy nem bírják a rengeteg munkát.

Megállapították, hogy a járványnak a Regensburg-hajó az oka, a mely Bécsbe indulása előtt itt kikötött.

Paróczay Mátyás

elsőrendű cipész üzlete

NAGYVÁRAD,

Nagy Sándor-utca 1. szám.

Egyéves önkéntes uraknak készítek lábbelit minden fegyvernemhez a legkényelmesebb kivitelben.

Rendelés szerint a legszebben készít
uri, női és gyermekcipőket

Vidéki megrendeléseknél elegendő egy használt cipő beküldése.

Hétfőn éjszaka, azóta hitelesen megállapított kolerában meghalt Ercsin Keresztes József 47 éves napszámos. Tegnap felboncolták és még este, minden egyházi szertartás mellőzésével eltemették. Keresztes iszákos ember volt, lehet, hogy halála ezzel is összefüggésben van.

Tegnap délután Zimonyból Budapest felé menet, Ercsi előtt megállott a Dunagőzhajózási Társaság Kolowrat nevű vontató gőzöse. A hajóról három beteg fűtőt szállítottak az ercsii járványkórházba kolera gyanúja alatt. Dr. Dömötör József községi orvos megvizsgálta a betegeket és kolerában gyanusoknak találta őket. Déllel Székestehérvárról ideérkezett dr. Lauschmann Gyula főorvos, aki szintén megvizsgálta a betegeket.

A Kolowrat vontatógőzös Budapest és Zimony között teljesít szolgálatot. A múlt szerdán indult el Zimonyból, tíz uszályhajóval megterhelve. Vasárnap hagyta el Mohácsot, ahol szemet raktak be az inficiált széntelepről, amelyen eddig is több megbetegedés történt. A három fűtő valószínűleg ettől a széntől betegedett meg. A hajó most Ercsi előtt vesztegel a nyílt Dunán.

A nyitrai 14. honvédegyezred, mely eddig a negyedik hadtest keretében Komárom mellett gyakorlatozott, az éjjel hazaérkezett, mert a hadgyakorlatokat a kolera miatt hirtelen lefújták.

Esztergom megye alispánja tegnap a Dunaalmasón néhány nap előtt előfordult koleraesetre való tekintettel betiltotta a vasárnapi tervezett süttői országos vásárt, ugyiszintén az összes heti vásárokat és bucsukat.

A közeli Sióagárd községben Modolán József földmives koleragyanus tünetek között megbetegedett. A beteget az alispán azonnal a járványtelepre akarta szállítani, de semmi öszszegéit nem lehetett embert és kocsit kapni az elszállításra. Modolánt házában kellett hagyni.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** Bordé Ferenc v. 18. jegyző és Kőszeghy József v. főmérnök Temesvárról hazaérkeztek. — Dr. Schiff Ernő, a gyermekkórház igazgató főorvosa pár hétre külföldi tanulmányutra indult, október elsején érkezik haza.

* **A középítkezések és a miniszter.** A kereskedelemügyi miniszter a középítkezések dolgában körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, amely tegnap érkezett meg Nagyváradra. A középítkezésekre vonatkozó közszállítási szabályrendelet szerint, ha nem szakértő vállalkozó ad be ajánlatot, már az ajánlatnál tartozik műszaki vezetőjét megnevezni és ennek képesítését igazolni. A miniszter tapasztalta, hogy a törvényhatóságok ezen rendelkezést nem respektálják, miért is figyelmezteti a törvényhatóságokat, hogy a szabályrendelet ezen intézkedését szigorúan tartásák meg.

* **Visszaküldött alapszabályok.** A nagyvárad piaci (nem a kofák, hanem a piaci) alapszabályokat alkottak s alapszabályait felküldték jóváhagyás végett a miniszterhez. Tegnap azzal érkezett vissza az alapszabály, hogy az telve van hibákkal, érthetetlen, tehát készítsék el megfelelően, hibátlanul s akkor veszi érdemleges elbírálás alá a miniszter.

* **Debrecen—Nagyvárad közt kész az új vasút.** Régi vágya fog teljesülni Nagyvárad és Debrecen lakosságának: ez év november elsején megindul a közvetlen vasúti összeköttetése két város közt. A vasúti vonalat Derecskéiől Nagyváradig már kiépítették; az állomások és vasúti órházak tető alatt vannak, a sínpatrokat már lerakták és már csak a kavicsolás van hátra, ami csak pár heti munka. Az anyagszállító vonatok már közlekednek is a vonalon. Az új vasútvonalat a Debrecen—derecskei helyi érdekű vasútrészvénytársaság építette, mely most a nevét is megváltoztatja és ezentúl a neve: Debrecen—nagyvárad h. é. vasút rt. lesz; az igazgatósága Debrecenben fog székelni. Az új vicinális fővonala Debrecen—Nagyvárad, mellék-vonala Derecske—Nagyléta lesz. Sajnos, az utazóközönségnek csekély előnyt fog biztosítani az új vicinális, mert naponként csak három személyvonat fog oda-vissza közlekedni. A menet-idő azonban a sok megállóhely miatt nem fog lényegesen rövidülni; eddig ugyanis három és fél óra volt a menetidő Debrecenről Nagyváradig Püspök-ladányon át, ezentúl három óra lesz, Nagyváradtól vissza Debrecenbe azonban három óránál rövidebb. Ami a tervezett menetrendet illeti, az sem valami kényelmes lesz; az első vonat hajnali 4—5 óra közt indul Debrecenből, a másik délben, a harmadik pedig délután 4—5 óra közt. A menetrend némileg kedvezőbb Nagyváradnak.

* **A nagyvásár számokban.** A lezajlott őszi nagyvásár forgalma a következő volt: Felhajtott 8282 darab szarvasmarha, ebből elkelt 3759. Ló felhajtott 2754 darab. eladott 907 darab. A sertésvásár sertésvesz miatt nem volt megtartható, azonban azonnal levágásra behajtott 60 darab sertés. Mind vevőre talált.

* **Balogh bíró fegyelmi je.** Balogh Béla szabadkai kir. törvényszéki bíró fegyelmi-jéről irnak ismét a lapok. Csak most szerezték róla tudomást, jóllehet a fegyelmi tárgyalása még a múlt hét végén, f. hó 10-én szombaton folyt le a szegedi királyi ítélőtábla fegyelmi bírósága előtt, amelynek elnöke Kray István volt. Érdekes, hogy Balogh bírót a sajtó emiatt az egy fegyelmi miatt már vagy háromszor »vád alá helyezte«. Valahányszor egy végzést kifüggesztett a kir. ítélő tábla a fegyelmi ügyről, a szenzációban utazó újságok rögtön felületesen »vadászták helyezéséről« irtak. Csak a felületesség okozhatta azt is, hogy a tárgyalás határnapjával szept. 17-ét irták és így természetesen a szept. 10-iki tárgyaláson egy hírlap-tudósító sem jelent meg. Mindössze hárman ültek a nyilvánosság részére fentartott padok között. Köztük Wodianer Sándor dr. volt szabadkai ügyvéd. Balogh bíró a tárgyaláson személyesen jelent meg és kijelentette, hogy az emlékezetes Haverda cikket a Bácskai Naplóba nem mint bíró, hanem mint független, magán ember írta. A bíróság mindamelllett Trayber Vince főügyész indítványára másodfoku büntetésre, vagyis feddésre ítélte Baloghot. Egyben a felmerült 26 kor. költség megtérítésére. Az ítéletben a főügyész megnyugodott. Balogh bíró azonban felebbezett a kir. Kuriához. — Így végződött tehát a várva várt »fegyelmi« Balogh ellenségeinek nagy szívifájdalmára.

* **Elveszett.** Ambrus János honvéddad-nagy jelentette a rendőrségen, hogy sárga színű irszedter himkutyája elveszett. Lord névre hallgat. Becstületes megtaláló jutalomban részesül.

Uj üzlet! Uj üzlet!

GÁL FERENCZ

diszmű, játék és sport áruháza
a legújabb hangu gramofonok és
lemezek gyári raktára

Nagyvárad, Rákóczi-ut Bazar épület.

iskolahegedűk és tokok, kottatartók,
iskolatáskák, fiókos tükrök és teljes
internátusi felszerelések.

* **Tűzvizsgálat a Nagymező-utcában.** Tegnap délután négy órakor volt a tűzvizsgálat a legutolsó gyújtogatás ügyében. A bizottság tagjai voltak: Eszláry előljáró, Szilágyi főmérnök. Seffer mérnök, Jeszenszky Gel-lért rendőrkapitány. Kisteleky Imre rendőrlo-galmazó, Kállay tűzoltó segédtsz. A bizottság tanácskozásán megjelent a szenzációs bűnügy vizsgálóbírója, Krezsák is. A bizottság egyértelműleg a következő határozatot hozta:

A raktár előépülete, a mely fából áll, két nap alatt lebontandó, maga a raktár pedig legkésőbb október elsejéig bontandó le.

Miután a bizottság elvégezte a dolgát, Krezsák vizsgálóbíró több tűzoltót hallgatott ki, az előbbi hat égis keletkezésére vonatkozólag. Jeszenszky rendőrkapitány megjelent Krezsák vizsgálóbírónál, a kivel megbeszélte a további nyomozás részleteit. Reich Adolfot átszállítják az ügyészségre.

A legújabb!

A legszebb!

Felöltők	Bluzok
Kosztimök	Aljak
Toilettek	Pongyolák
	Gyermekruhák

Készen és méret után olesó szabott
árak mellett. Szövet, selyem
ruha kelme különlegességek.

SPITZER BÉLA

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Elsőrendű angol és francia gyász-
ruhák 12 óra alatt készülnek.

* **Gyanus gyűrűk.** Egyik zálogházba tegnap egy ismeretlen ember két arany gyűrűt vitt elzálogosítás végett. A zálogháztulajdonos kérdőre vonta, hogy honnan szerezte a gyűrűket, mire az ember azt felelte, hogy találta. A zálogháztulajdonosnak gyanusnak tűnt fel a dolog és rendőrt hívott, az ismeretlen egyén azonban ezalatt megszökött. Az ottmaradt régi kopottas pecsétgyűrűt s egy köves arany gyűrűt igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrség I. em. 13. sz. szobájában. Az ismeretlen tettes ellen az eljárást megindították.

Uj zenetanár!

A „Nagyvárad Zeneiskola“
uj okleveles cimbalom-
tanára magán órákat is
elvallal. Cim: Katona Kálmán
o Szent János-utca 4. szám. o

* **Bonbonniére megnyitása.** Az ujonnan átalakított és fényüzéssel berendezett Bonbonniéra színpad (Zöldta-passage) Kondor Ernő igazgatása alatt megnyílik folyó hó 16-án, Decens családi műsor. Helyárak: Számozott hely 3 korona, I. rendű hely 2 korona és II. rendű hely 1 kor 12 órától 1 óráig a téli kertben cabaret blanc. Belépti-díj nincs. Bal Tabarin, American Bar. Meleg konyha reggelig. Kötő étel és italok. Első rendű kiszolgálás!

Ifj. Rimanóczy Kálmán műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-darabok avagy egész lakásberendezések, iparművészi tervezések és költségvetések díjmentesen eszközöltetnek. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyarak kizárólagos képviselője, eredeti gyári árak mellett.

x **Olvasza el kérem!** Ha érdekl, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű Wolframéget és ami a régiekkel szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki *nem akar* nagy világitást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen *Wolfram* égő 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálók felvilágosítással. 44

Uj üzlet! Szülők figyelmébe! Uj üzlet!

Ajánlom dúsan felszerelt raktáramat. Iskolahegedű és tok, iskolatáskák és könyvhordó szíjak, iskolakötények, harisnyák, haj-, ruha- és fogkefék, fésű, szappan, **flókos tükrök**, esőernyők, reggeli és sárcipők, mosdótálak, **evőeszközök**, teljes iskolai és internátusi felszerelések legolcsóbban beszerezhetők

Gál Ferencznél,
Nagyvárad, Rákóczi-ut, Bazár-épület.

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében szeptember hó 15-én a következő pompás mozgófényképek kerülnek bemutatásra. 1. Egy kis gyermek hőstette. 2. Szórakozott Pali. 3. *Bujdosó emlék*. 4. Rendőrkutyák gyakorlata. 5. Házassági közvetítő betörő. 6. Virágjátékos. 7. Mesteri díj birkozás. 8. Szegény Jonathán. Be-lépti-díj nincs. Kezdeté este 9 órakor. Kötő italok- és ételekről gondoskodva van és az előadás rossz időjárás esetén bent a helyiségben tartatik meg. Becses pártfogását kérem mély tisztelettel *Hartstein* és *Orlei* kávéház tulajdonosok.

Azon igazán nincs mit csodálni,

● hogy Fay valódi szodeni ásványpasztillái olyan jótévő hatást tesznek a nyak nyálkahártyáira, a gége és mellékesen a gyomor nyálkahártyáira is. A szodeni forrásokban levő só különleges szer a légzőszervek bántalmait ellen és a savaknak a gyomorban való felgyülemelése orvosiilag megálapított jó hatást tesz. Ebből következik, hogy Fay valódi szodeni pasztilláinak sohasem szabad egy háztartásból sem hiányoznia. Egy doboz ára csak 1 korona 25 fillér és minden idevágó üzletben kapható.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Guntzert, cs. és k. udv. szállító, Wien, IV-1. Grosse Neugasse 17.

GYERMEK CIPŐK, GYERMEK KALAPOK, GYERMEK HARISNYÁK ÉS GYERMEK fehéreneműek legjobb minőségben és

: kedvező árban :

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Luxemburg grófja.
Vasárnap d. u. Dolovai nábob leánya, este Obsitos.
Hétfő: Drótostót.
Kedd: Josett kisasszony a feleségem.

A szinügyi bizottság ülése.

A téli szini szezont már e hét végén, szombaton megnyitja *Erdélyi* Miklós szinigazgató, nagyrészen az eddigi tagokkal. Mindössze hét új tagja lesz a társulatnak.

A bérlet, az igazgató bevallása szerint, fényesen sikerült; nemcsak a páholyok vannak kibérelve mind, de a földszinten is tetemesen emelkedett a bérlet száma. Ezen akkóat kívánt segíteni a szinigazgató, hogy a zsölyét 1 serral szaporította a zártszék rovására.

A szinügyi bizottság tegnap tartott ülésén mutatta be a szinigazgató az e havi műsort.

Dr. *Hoványi* Géza elnöklete alatt *Harmathy* Károly, dr. *Dőri* Ferenc, *Stark* Gyula, dr. *Adorján* Emil, dr. *Pácz* Sándor, dr. *Moskovits* József, dr. *Mihály* Lajos, dr. *Kurländer* Ede, *Juricskay* Barna jegyző és *Erdélyi* Miklós szinigazgató voltak jelen a szinügyi bizottság ülésén.

Az elők előterjesztette a szinigazgató által bemutatott névsorát a szintársulatnak, amely szerint *Bihari* Erzs, *Rózsa* Lili, *Szentgyörgyi* Mária, *Kabos* Gyula, *Leőve* Leo, *Pintér* Dezső és *Turányi* Alajos új tagjai a szintársulatnak; 30 tagból áll a zenét a 101. gyalogezred zenekara szolgáltatja.

A bemutatott névsort azzal vették tudomásul, hogy a szinügyi bizottság október 1-től nov 1-ig teheti meg észrevételeit, kifogásait a társulat tagjai ellen.

Megadta a bizottság az engedélyt a szinigazgatónak, hogy az előadásokat szeptember 17-én kezdje meg, a bérlet pedig szeptember hó 26-án kezdődik.

Ezután előterjesztette az elnök a szeptember havi műsort, a következőkben:

- Szept. 17. Luxemburg grófja.
 > 18. délután Dolovai nábob.
 > 18 este Obsitos.
 > 19. Drótostót.
 > 20. Josett kisasszony a feleségem (uj vigjáték)
 > 21—23. Ámor a pénzügynök (uj boh).
 > 24 Hajduk hadnagya, vagy Tatárjárás.
 > 25. Sas fiók.
 > 26—28 Szentiványi éjji álom.
 > 29. Josett kisasszony.
 > 30. Hadnagya.

A bemutatott műsort tudomásul vették.

Elnök előterjesztette a szinigazgató azon kérelmét, hogy az eddigi 3 sor zsölye helyett 4 sor zsölyét rendezzen be a jövőben. A most következő szezonban marad a régi állapot.

Ezzel kapcsolatban dr. *Adorján* Emil fel-említette, hogy a mostani bérletkiadásoknál sok

panasz merült fel. Az eddigi bérlet között többnek nem akarta a szinigazgató kiadni a bérletet, hanem elutasította őket. A bérlettel szemben durva, nyers modort tanusítottak a szinigazgató irodájában. Guayosan aposztrofálta az igazgató eljárását.

Erdélyi Miklós hangoztatta, hogy az özszes bérlet megkapták régi helyeiket. Egyesek évközben a jegyekkel üzérkednek, ezt akarná megszüntetni. Mikor az előleges jelentést kibocsátotta, még nem tudta, hogy a katonaság 6 zsölyét követel bérletre. Nézeteltérés volt, de kényszerhelyzetből folyólag. Most már rendben van minden.

Elnök kijelentette, hogy ha az igazgató meghirdette, miszerint a régi bérletnek joguk van, azt respektálni is kell.

Többek helytelenítő hozzászólása után a bizottság *Adorján* Emil felszólalását jogosnak véve, kérte az igazgatót, hogy a jövőben respektálja a szerzett jogokat.

Eltárolták továbbá, hogy a bérlet jogainak respektálásának és a kérdés helyes megoldásának ügyét a következő ülésen veszi tárgyalás alá.

Az első előadások. Ma reggel kilenc órakor megnyitják a színházi pénztárt s megindulnak a jegyváltások az első előadásokra. Mivel az előadásokat egyelőre bérletszünetben tartják meg, bizonyos, hogy a pénztár már ma hatalmas ostromot fog kiállani. A szezont szombaton este nyitják meg a Luxemburg grófjával. Az első előadást felette érdekessé s nevezetessé avatja az, hogy *Károlyi* Leona teljesen új és ismeretlen *Lehár*-betétet fog énekelni, amelyet az illusztris szerző a nagyváradi-primadonna számára írt. A főbb szerepek eljátszásában *Károlyi*, *Zsigmond*, *Asszonyi*, *Gózon*, *Kassay* Károly és mások vesznek részt. Vasárnap délután *Herceg* *Ferenc*nek eredeti szépségekben gazdag színművét, a *Dolovai nábob* leányát játsszák. A pusztuló gentry világának ez a frapáns rajza mindig népszerű volt a nagyváradi publikum előtt. Vasárnap este mulatkozik be *Kabos* Gyula, az új komikus *Hajnal* *Gyurka* szerepében, az *Obsitos*ban. Akik az új színészt ismerik, meg vannak róla győződve, hogy *Kabos* Gyula teljes sikerrel tölti be az eltávozott komikus helyét. Hétfőn este a *Drótostót*, kedden *Josett* kisasszonyt adják.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerti butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidéki megrendeléseket a legpontosabban készítik.

Tisztelettel

358 Czapfalvi József.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

P. S. (Helyben.) Egy véleményen vagyunk. Mi sem vagyunk barátai annak, hogy leányiskolában, pláne polgári leányiskolában, férfi tanítót alkalmazzon a város. Ezt csak mint a miniszter leirata által teremtett ideiglenes kiegészítő módozatot említettük meg. De úgy értesülünk, hogy erre nincs szükség; lehet ugyanis azon a miniszteri leiraton segíteni, mert az nyílt jogsérelmet foglal magában. Legközelebb visszatérünk a tárgyra s bőven kifejtjük azt. Üdvözlét.

IRODALOM.

Kedves emlékek. A színészvilágból, ebből a kedves, tarka-barka, hol vidám, hol szomorú bohéméletből szedett össze egy kis füzetre való anyagot *Dercsényi Etelka!* Nem lép nagy igényekkel a közörség elé a kötet, csak szórakoztató olvasmány akar lenni. Ezt a kitűzött célját el is éri teljesen. A kedves közvetlenséggel, itt-ott jóízű humorral megirt apróságokat érdemes nemcsak elolvasni, hanem még is venni: a jótékony oltárán hozunk vele áldozatot. A kötetke, melyet a szerző jól sikerült ácképe díszít, megrendelhető — immár tizedik kiadásban — a szerzőnél Aradon.

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy őszi szövet újdonságaink már megérkeztek. Kérjük t. megrendelőinket, hogy őszi megrendeléseiket mielőbb eszközölni sziveskedjenek, mert most még a szorgosabb munka előtt jutányosabban tehetünk eleget nagybecsű megbízásuknak.

HÁBER ÉS TÁRSA

első amerikai férfiszabók.

Nagy Sándor-utca 1. szám.

SPORT.

A nagyváradai lóversenyek.

Folyó hó 17. és 18. azaz szombaton és vasárnap lesznek megtartva a jó hírnévnek örvendő nagyváradai lóversenyek, melyek az idén különösen érdekeseznek ígérkeznek, mert olyan szép számú nevezések folytak be az egyes versenyekre a melyenek még nem fordultak elő a nagyváradai versenyek életében.

Mindkét nap 7—7 urlovas verseny lesz s azon kívül vasárnap utolsó számul a mezei gárdának versenye lesz meg tartva.

A versenyek mid a két nap délután 2 óraker kezdődnek. A versenyekre a belépő jegyek Kiss Dávid és Láng József Rákóczi uti üzletükben már kaphatók, ugyan csak ott beszerezhetők a verseny programok is.

A debreceni tornaegylet Nagyváradon és Réven. Vasárnap, e hó 13 án, a debreceni tornaegylet Nagyváradra és a révi cseppkőbarlanghoz kirándulást rendez. Erőműhelyén át Nagyváradra érkezés reggel 9 óraker. Itt a biharvármegyei régészeti muzeumot, a székesegyházat, püspöki kertet, Szent-László szobrát és a város főbb utcáit nézik meg a kirándulók. Ebéd az állomáson. 2 óraker érkezés Rév-órházhoz, összesen 1 órai erdei séta a Sebes-Körös áttörésén a barlanghoz. A barlang megtekintése után uzsonna, séta a folyó mentén, majd vacsora. Indulás vissza este 9 óraker.

TANÜGY.

A községi iskolaszabó gyűlése. A községi iskolaszabóknak rendezett havi gyűlése, melyen a polgári iskola tanulóinak választás is meg fog történni: *nem ma, szeptember hó 15-én*, mint az tervben volt s mint azt mi is közöltük, *hanem a jövő évi költségvetés elkészítésében közbejött akadály miatt szeptember hó 22-én* a jövő csütörtökön délután 4 óraker lesz megtartva.

Igazságszolgáltatás.

§ **A szecsényi dráma főtárgyalása.** A balassagyarmati esküdtbírósg tegnap kezdte meg dr Szőke Jenő gyilkossági ügyében a tárgyalást. Dr Szőke Jenő azzal van vádolva, hogy Szecsényben revolverrel agyonlőtte Reök István bírósgai jegyzőt. Az ügyben 23 tanu van beidézve. Tegnap a tanukihallgatások kezdődtek meg s valószínű, hogy még ma is tartanak. A tárgyalás iránt oly nagy érdeklődés nyilvánult meg s a közönség hangulata annyira izga ott volt, hogy az elnök kénytelen volt zárt tárgyalást elrendelni.

§ **Megvádolt jegyző.** A mult évben Komoróczy Ferenc érkeserői földbirtokos többrendbeli szabálytalanság miatt feljelentette az érkihályfalvai főszozgabírósgnál Király Béla érkihályfalvai jegyzőt, a többek közt azt hozván föl ellene, hogy egy ítéletet nem kézbesített szabályszerűen őhozzá. A főszozgabírósg megvizsgálván az ügyet, arról bizonyosodott meg, hogy éppen Komoróczy Ferenc földbirtokos volt az, aki szabálytalantul járt el. Az ok nélkül megvádolt jegyző ezért rágalmazás miatt beperelte Komoróczy Ferencet, akinek ügyét tegnap tárgyalta a bírósg. A rágalmazás vádját igazolva találtak és 200 korona pénzbüntetést szabtak ki.

TÁVIRATOK.

A pápa állapota.

Róma, szept. 14. Milanói lapok ma reggel megjelent számukban azt a hirt közlik, hogy a pápa nagybeteg. A milánói hírekből mindössze annyi az igaz, hogy a pápát ujra előfogta régi baja, a köszvény, de ennek ellenére a Szentatya ellátja a kormányzás teendőit, megtartja az audienciákat és fogadja a látogatóit.

Kolera a cári yachton.

Kopenhága, szept. 14. A kikötőben horgonyzik a »Sarkcsillag«, a cári család yachta, a melyen az özvegy anyacárné érkezett a minap Kopenhágába. Tegnap a fedélzeten egy matröz kolera gyanus tünetek között hirtelen meghalt. A holttestet bevitték a járványkórházba, ma boncolják és megejtik rajta a bakterológiai vizsgálatot.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Írta: White-Mellville G. J.

— Angolból. — 108

Az érdemes fűszerárus nem kis bámulatot tanusítván nemes vevője iránt, nem annyira ennek magas születe és bőkezű költekezése, mint inkább híres kardvivási ügyessége miatt, nem mulasztá el lekötöztetni őt több mindenféle eset elbeszélésével, — melyet a jó Páris városában a szemléken, hadgyakorlatokon és egyéb katonai foglalkozások közben átélt.

— Nem mind rózsaszínű ez, marquis, — mondá nagyot kortyintva kelyhéből, oly arckifejezéssel, mint a ki hosszú napi menet után méltán igényt tarthat egy pohár borra, — egy

olyan dandárparancsnok alatt mint a miénk! miénk! Nem afféle hálósipka ő, ámbar maga igen jó sipkákat árul a Rue des Mousquetairesben. De látni őt áruasztala mellett és dandára előtt — bizony uram, nem mondaná ő, hogy ugyan az az ember. Mikor felveszi egyenruháját — a mi egyenruhánkat marquis (ez hasznavehető, katonás egyenruha, ugy-e bár?) Krak! oroszán, hős lesz belőle! Ep ugy vagyok én is! Nem gondolja-e ő, uram, hogy egy bátor fértiu kétszeresen hős lesz, mikor csupa olyan egyforma pajtásokkal találja magát körülveve, kik ugy hasonlítanak egymáshoz, mint egyik szem fekete bors a másikhoz. Őn katona színtén, marquis, (az egészségére üritem ezt), és őn tudja, mint érez egy katona.

De Vaucourt egy nevetést fojtott poharába.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, szept. 15.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	856.25
Oszták hitel	—	—	666.50
4%-os koronajáradék	—	—	92.—
Államvasut	—	—	761.—
Jelzálogbank	—	—	486.—
Leszámitoló bank	—	—	608.—
Hazai Bank	—	—	315.—
Kereskedelmi részv.	—	—	754.—
Rimamurányi	—	—	697.—
Salgótarjáni	—	—	—
Közuti vasut	—	—	759.50
Városi villamos	—	—	394.—
Adria	—	—	540.—

Írányzat: Nyugodt.

A gabonatőzsde.

50 kilogramonkint.

Buza októberre	—	—	9.96
Rozs októberre	—	—	7.36
Zab októberre	—	—	7.07
Tengeri májusra	—	—	5.80

Írányzat: lanyha.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA.

Moskovits Farkas és Tsa cipő- és csizmagyár részvénytársaság Nagyvárad.

I. Flók:
Gyár-épület, Kossuth-utca 5. sz.
II. Flók:
Rákóczi-ut, Bazar-épület.

A beiratások alkalmából felhívjuk a t. c. szülők figyelmét elsősorú gyártmányainkra tiú és leánya iskolai cipőkben, melyek a legkényelmesebb formában vannak kiállítva. Allandó nagy választékban kapható fióközleteinkben. o

Meghívó.

A *Lévai Márton-féle könyvkötészet vonalzóintézet és üzleti könyvgyár r. t.* folyó hó 24-én, szombaton d. u. 4 órakor saját üzlet-helyiségében

rendes évi közgyűlést tart,

melyre a t. részvényesek, az alapszabályok értelmében oly figyelmeztetéssel hivatalnak meg, hogy ezen most már másodszor összehívott közgyűlés — tekintet nélkül a megjelentek számára meg fog tartatni.

Magyvárad, 1910. évi szeptember hó 12-én.

tisztelettel:

Az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Igazgatóság és felügyelő bizottság jelentései.
2. Igazgatóság és felügyelő bizottságnak a felmentvény megadása.
3. Igazgatóság és felügyelő bizottság választása.
4. Alapszabály módosítása.
5. Esetleges indítványok.

TÁTRAI ÉS TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

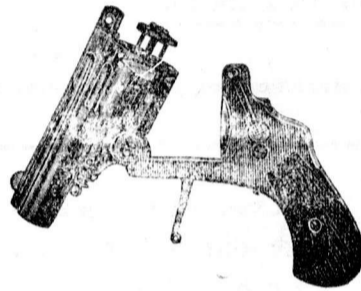
Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Üzlet átvétel.

Üzlet átvétel.

Tisztelettel értesitem a nagyabecsuült fegyvertartó közönséget, hogy a 30 év óta fennálló SCHULLER ÁRPÁD-féle **puskaműves üzletet**

átvettem és a t. kellő szaktudással tovább vezetem. — Hívekközve Pécssett 30 év óta létező és fennálló puska-műves üzletemre, amely kétszer lett aranyéremmel kitüntetve és pedig 1888. :: Pécssett, 1907. kiállításán Pécssett. :: Általam készített vagy javított fegyverekért mindig kezességet vállalok. Régi fegyvereket használhatóvá átalakítok.

Tömeges pártfogást kérek

Ladányi József,
puskaműves,
Nagyvárad, Uri-utca, 21. szám.

Ha melege van,

ha fáradt, vagy unatkozik, siessen
Kecskeméthy István

„NEMZETI“ kerthelyiségébe,
hol üdülést, kellemes szórakozást,
ingyen, kitünő italokat
és izletes ételeket

olcsó pénzért kaphat. Ha lehet, ne menjen egyedül, hanem családjával és barátaival, hogy a kellemes szórakozást megoszthassa velök.
— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

A kávéház egész éjjel nyitva.

Figyelmes és pontos kiszolgálás. Társas ebédek, vacsorák és abonensek polgári árban lesznek kiszolgálva. — Minden nap

friss flecken.

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a NEMZETI száloda, vendéglő és kávéház bérloje.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

**A Bihar megyei Gazdák Aru-
o és Hitelintézetének o o
sertéshizlaldájában**

a mai naptól kezdve **kövér ser-
lések** naponként reggel 8 óráig
és délután 3-tól 5 óráig egyenként
is, a napi áron **kaphatók.**

Hatóságilag engedélyezett nagy kiárusítás

== eddig még nem létezett mesés olcsó árban ==

ROSENZWEIG RÓZA

mider-gyárában RÁKÓCZI-UT 3. szám.

Óriási nagy raktár valódi párisi és brüsseli fűzőkben, ugyszintén saját készítményű
has és csipő reform-miderekben, egyenes tartók, haskötők, Késmárkhiázi nadrág stb.

Biztos, gyors, ártalmatlan hatásos szépitőszert egyedül a **Lédig-féle** alabastrom arc-crème 1 tégely 1 korona, alabastrom szappan 1 drb 80 fillér. Kiválóan alkalmas szeplő, májfolt és arcfehérítésre.

o o Egyedüli raktár a készítőnél o o
LÉDIG ÁRPÁD arany kereszt gyógyszer-tára,
Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)
216

A Nagyvárad **Nyilvános** államilag segélyezett

Női ipariskolában

a beiratások Schlauch-tér 10. sz. alatt **szeptember hó 1-én kezdődnek.**

Az intézet a m. kir. kereskedelmi miniszterium felügyelete alatt áll.

Minden egyes szakosztálya iparjogosult.

Szakosztályok:

Fehérnemű szabás, varrás. o o
Női ruha szabás, varrás. o o
Fehér és színes mühimző. o o
Csipkeverő, szövő. o o o o
Festő osztály. o o o o o
Fabeégetés, bársonybevasalás. o
Cimbalom oktatás. o o o o

Beiratási díj 2 kor. Tandij egy féltre 50 korona. Havi részletekben is fizethető. Két szegény leány ingyenesen fölvetetik. Bentlakók fölvetetnek.

T. Dudinszky Anna, Budó Jánosné,
intézet tulajdonos okl. kézimunka tanítónő,
helyettes igazg.

Intézet helyiség november 1-től Szaniszló-utcán.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle Wolfram lámpát**

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram lámpa darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindezenmü **izzólámpa különlegességek,** fényképező-lámpák ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

ivlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

81

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Baross-utca 60. számú ház földszintjén két szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakás 1910 évi

november 1-től kiadó

Értekezni lehet Polgári Takarékpénztárnál, Kossuth-u. 4. sz.

Kálló István és Társa

műszaki és gazdasági

üzlet

Nagyvárad

TELEKY-UTCA 9. Dr Nemes palota ::

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

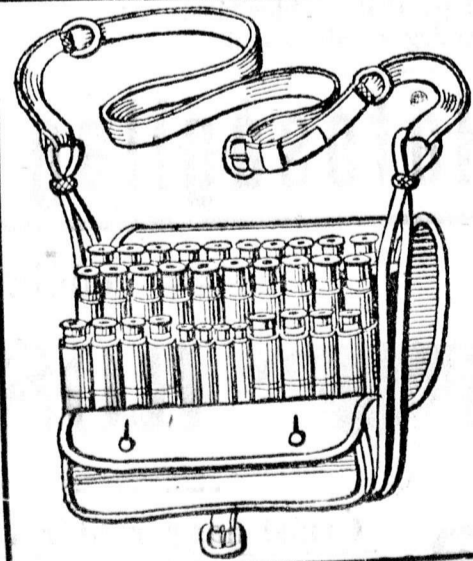
Telefon helyben és vidéken 390.

M. kir. löpor áruda

Wöllersdorfi vadásztöltények egyedüli elárusítói.

Vadászati felszerelések, vadászfegyverek.

Mindenemü és fajta fegyver töltények készen megtöltve nagy választékban.